

Gellért gyógyfürdő

A budai oldalon is több termál- és gyógyvíz-forrás található, így nem véletlen, hogy rengeteg fürdő épült itt: a Lukács, a Rác, a Rudas vagy a Gellért fürdő. A fürdő elődjét a XVII. században Sárosfürdő-nek nevezték, mert a medencék alján leülepedett a forrásvízzel feltörő iszap. A szecessziós stílusban épült Gellért Szálló 1918-ban nyitotta meg kapuit. Gyere és próbáld ki a KIFOLYÓ-t! Vize a Gellért Gyógyfürdő túlfolyóiból érkezik többszöri szűrés és ellenőrzés után, a víz tiszta és gyakorlatilag azonos minőségű a fürdőben találhatóval. A „jacuzzi”-nak becézett urbán helyszín rehabilitációja az S39 Hybrid Design oktatási projektjének, a BETONworkshop keretében jött létre METU-s, MOME-s és BME-s hallgatók tervei alapján.

A Gellért tér igazi közlekedési csomópont! Metró, busz, villamos, autó, kerékpáros és gyalogos is használja ezt a területet. A biztonságos közlekedéshez jó, ha mindenki ismeri a KRESZ alapszabályait. Találjatok ki olyan új közlekedési szabályokat, amelyek a gyalogos és kerékpáros közlekedést még jobban segítik!

A KIFOLYÓ projekt a BETONworkshop oktatási program keretében jött létre. S39 Hybrid Design

Gellérthegy

A Gellérthegyet a középkorban Pest-hegynek nevezték a benne található barlang miatt, ugyanis a „pest” szó néhány szláv nyelvben barlangot, üreget is jelent. A későbbi Sziklatemplom alapjául ez a messzíról is jól látható barlang szolgált. A templom építésének gondolata 1924-ben merült fel először, amelyhez a barlangot mesterségesen is bővítették. A munkálatok 1931-re befejeződtek. Néhány évvel később egy neoromán stílusú kolostort építettek a templomhoz az ekkor hazatelepülő, egyetlen magyar alapítású, pálos szerzetesrend számára.

A Gellérthegyen sétálva, kirándulva akár egy egész napot el lehetne tölteni, ha nem kellene víz- és mosdóhasználat miatt hazaballagni. A köztéri kutak hiányának problémájára több kezdeményezés is született. Ti hogyan oldanátok meg ezt a kérdést? Tervezzetek környezettudatos, a helyszínhez igazodó illemhelyet, kutat, és a helyét jelöljétek be a térképen!

Budai rakpart

Az egykori rakodópartoknak ma árvízvédelmi és közúti jelentőségük van. A budai és a pesti alsó rakpartok olyan személyek nevét viselik, akik nagy szerepet vállaltak a nyilas terror üldözötteinek mentésében. A Szabadság híd és Petőfi híd közötti rakpart egy szakaszát Valdemar Langlet-ről a Svéd Vöröskereszt budapesti főmegbízottjáról s feleségéről, Nináról nevezték el. A terror áldozatainak Pauer Gyula *Cipők* a Duna-parton című szobra állít emléket a Kossuth tér közelében. Nem messze látható innen Marton László József Attila-szobra. Ki ne ismerné ezeket a sorokat: „A rakodópart alsó kövén ültem, / néztem, hogy úszik el a dinnyehéj.” (A Dunánál)

A rakpart forgalmát csökkenteni kell. Hogyan ösztönöznéd az autósokat, hogy az autóikat a város szélén hagyják?

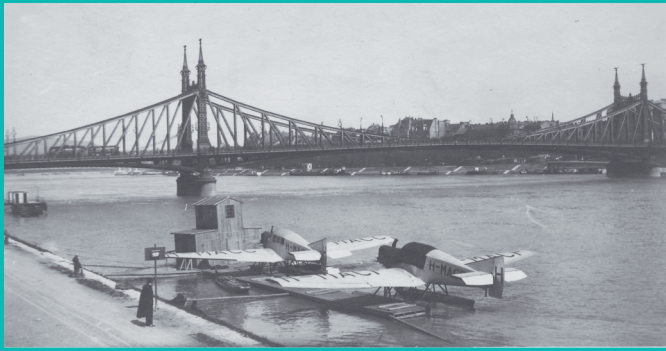
Fővám tér és a Nagyvásárcsarnok

A vízi kereskedelem mellett élénk piac is működött itt, valamint 10 éven át a tér egyik házában (Fővám tér 2-3.) lakott Móricz Zsigmond. A Fővámpalota épületének mai környezete a századforduló előtti években alakult ki. Ekkor építették át a rakpartot, 1896-ra Feketeházy János tervei alapján felépült a Ferenc József híd (ma Szabadság híd), 1897-re pedig megépült a Központi Vásárcsarnok Pecz Samu tervei szerint.

A Fővám térről sok turisztikailag is kedvelt látványosságot el lehet érni, ám aki nem ismerős a környéken, könnyen el is tévedhet. Ti milyen vizuális megoldással segítenétek a sétálókat, kirándulókat, hogy egyszerűen megtalálhassák a Váci utcát, a hajóállomást és a metrórt? Tervezzetek piktogramokat!

Hullámpad a Fővám téren Ludwig Múzeum

Az Aeroexpress légitársaság Junkers F13 vízirepülőgépei a Dunán a Ferenc József (ma Szabadság) hídnál (1923, Budapest, Szent Gellért tér) MMK Történeti Fényképek Gyűjteménye 10332

Szabadság híd – budai hídfő

A mai Szent Gellért téri BKK-hajóállomás helyén állt egykor az első közforgalmi budapesti hidroplánállomás. Az állomást 1923 tavaszán nyitotta meg a részben magyar tulajdonú Aeroexpress Részvénytársaság. A menetrendszerű utasszállítás mellett sétarepülésre is lehetett jegyet váltani. A repülőgépek a korszak legkorszerűbb típusai közé tartozó, fémépítésű Junkers F-13-asok voltak. A légitársaság üzemelése a kezdeti sikerek ellenére veszteséges volt, így az állomást 1926-ban bezárták, emléktábláját ma a Duna-parton találhatjátok.

Tudtátok, hogy hétköznapi az érvényes Budapesti bérlettel utazhattok a menetrend szerinti hajójáratokon is? Hogyan népszerűsítétek ezt az alternatív közlekedési eszközt? Készítsetek egy plakátot, ami erre hívja fel a figyelmet!

Műgyetem rakpart

1909-ben épült meg a budai rakpart Műgyetem előtti szakasza. A rakpart mentén található a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem legtöbb épülete, többek között a Hauszmann Alajos által tervezett Központi „K” épület. Az épület bejáratí szobrai a II. világháborúban megsemmisültek. 2007-ben a Magyar Képzőművészeti Egyetem szobrász hallgatói készítették el a másolataikat fényképek alapján. Hauszmann olyan híres épületeket tervezett még, mint a budapesti New York-palota vagy a Magyar Királyi Igazságügyi Palota.

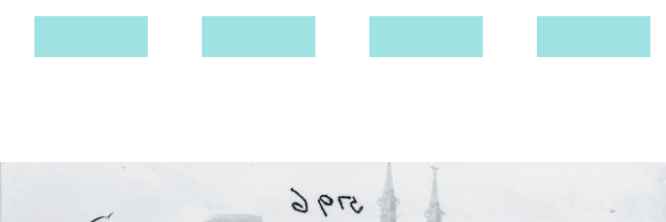
A Petőfi és a Szabadság híd közötti távolság nagyjából egy kilométer, ám a rakpartnak ezen a részen kevés pihenőhely található. Ti milyen pihenésre alkalmas helyet terveznétek, és hova helyeznétek el? Jelöljétek a térképen!

Művészetek Palotája / Zikkurat

A Művészetek Palotája egyedülálló épület-együttes, ahol megmutatkozik a művészet sokszínűsége: kortárs, komoly-, könnyűzene, jazz és világzene, opera, új cirkusz, tánc, irodalom, képzőművészet és film. A Művészetek Palotája mellett áll az új Nemzeti Színház is, amelynek kertjében egy különleges építmény, a Zikkurat áll, amelynek a tetejéről páratlan Dunai panoráma tárul elénk.

A Nemzeti Színházba, a Művészetek Palotájába és a Ludwig Múzeumba rengeteg család és iskolai csoport látogat. Szerintetek hogyan lehetne gyerek- és családbarátabb az épületek környezete? Írjátok össze az ötleteket, készítsetek vázlatos terveket.

Piac a pesti alsó rakparton a Fővám térnél 1908-ban, háttérben a Ferenc József (ma Szabadság) híd. FORTEPAN / MAGYAR FOLDAJRAZI MÚZEUM / ERDÉLYI MÓR CÉG

Piac a pesti alsó rakparton a Fővám térnél 1908-ban, háttérben a Ferenc József (ma Szabadság) híd. FORTEPAN / MAGYAR FOLDAJRAZI MÚZEUM / ERDÉLYI MÓR CÉG

Corvinus Egyetem és a Közraktárak

1874. május 1-jére készült el Ybl Miklós tervei alapján a Fővámpalota épülete, ami ma a Corvinus Egyetem campusához tartozik. A Fővámpalotában több hivatal is működött, például a vámhivatal vagy a pesti pénzügyigazgatóság. Az épület alatti pincerendszert raktárként használták, amelyből négy zsílipes alagúton lehetett kijutni a Duna-partra.

Az előadások szünetében a Corvinus Egyetem hallgatói szívesen pihennek a rakparton, ám a közlekedési eszközök (autók, trolik, villamosok) zaja zavaró. Autómentes napok vagy zajvédő falak? Ti hogyan csökkentenétek a városi zajszennyezést? Gyűjtsetek ötleteket!

Goldmann György tér

Budapest közterein más nagyvárosokhoz képest is nagyon sok emlékmű és emléktábla található. A hivatalos emlékkállításokkal szemben időnként anonim emlékjelek is felbukkannak, mint például ez a 2010 óta látható tábla a Goldmann György téren, a Petőfi híd alatt. Hasonló civil aktivitás, egyéni önkifejezés – „térfoglalás” – jelei a szerelemlakatok, melyek egyik fő előfordulási helye Budapesten a Szabadság híd. A szerelemhez hasonlóan a szerelemlakat sem tart örökké: a műemlék védelme érdekében a hídmester rendszeresen eltávolítja őket.

Tervezd meg a saját városi emlékjeledet („szerelemlakatodat”), mely környezetbarát, ideiglenes és nem rongálod vele az épített környezetet!

Privát emléktábla a Petőfi híd budai hídfőjénél, 2010 Ludwig Múzeum

Szabadság híd

A Szabadság híd időrendben a főváros harmadik közúti átkelőjeként átadott hídja. Budapest legrövidebb hídját Ferenc József jelenlétében – aki az utolsó szegecset maga verte be – 1896. október 4-én adták át. Az uralkodó tiszteletére a híd a Ferencz József híd nevet kapta. 1945-ben a német csapatok felrobbantották, helyreállítása, 1946. augusztus 20. óta viseli a Szabadság híd nevet. A híd megnyitása után bő másfél évvel, 1898. május 31-én indították el a hídon közlekedő villamosjáratot. A vágányokat a híd-pálya szélére építették, az üzem alsóvezetékű volt. A vonalat 1923-ban alakították át felsővezetékessé.

A villamosok mellett a hídon gyalogosok, kerékpárosok és autók is közlekednek, ezért figyelni kell saját magunk és mások biztonságára. Ti milyen felfestéssel, táblával figyelmeztetnétek a közlekedőket? Tervezzétek meg és rajzoljátok le ezeket!

Bálna

Régen a IX. kerület egy részét Budapest gyomrának hívták. A furcsa nevet azért kapta a terület, mert nagy számban voltak itt élelmiszeripari gyárak, malmok és raktárak, valamint a Központi Vásárcsarnok. A Fővám tértől a Soroksári útig számtalan erre utaló emléket találhattok ebből az időből.

Gyönyörű környezetben találjuk a Bálna karakteres épületét, ami egy galériának, éttermeknek és különböző üzleteknek ad otthont. Viszont feltűnhet a rengeteg kihasználatlan tér. Ti mivel töltenétek meg a Bálna üres helyiségeit? Gondoljátok át, írjátok le az ötleteiteket!

Nehru part

Képzeljétek el, hogy az egész park helyén egy nagy, erődszerű épület állt! Gabonát tároltak az 58 méter magas épületben. A Duna felől hajón vagy épp a IX. kerületet átszelő vasúton érkező gabonát páternosztírszerű gépekkel emelték be a tárolókba, ezért is hívták Elevátor-háznak. A páternosztírszerű olyan felvonó, elevátor, amely kabinjának nincs ajtaja és folyamatosan mozgásban van, az utasok pedig ki- vagy beléphettek a megfelelő szinten. Az Elevátor-házban emberek helyett gabonát mozgattak. Néhány minisztérium épületében ma is található páternosztírszerű, azonban napjainkban már nem engedélyezett az építésük.

A Nehru partot nemrég teljesen megújították, megszépítették. Nézzetek körbe! Milyen szabadiós lehetőségeket találtok? Van-e olyan, amit hiányoltok, amit megváltoztatnátok? Tervezzétek meg, rajzoljátok le, mitől lenne számotokra még tökéletesebb a park!

Az Elevátor-ház a pesti oldalon (gabonaszállító hajók rakodóállomása). A felvételt 1890 után készült. FORTEPAN / Budapest Főváros Levéltára. Levéltári jelzet: HU.BFL.XV.19.d.1.08.025

1900 BUDAPEST FŐVÁROS LEVÉLTÁRA / KLÓSZ GYÖRGY

Mi is az a Tér-foglaló?

Kiadványunk célja, hogy megismertesse a Duna-partot a Szabadság híd és a Rákóczi híd között. De szeretné azt is megmutatni, milyen szuper lehetőségeket kínál a városi tér kikapcsolódásra, mozgásra, közösségi élményszerzésre, miközben ötleteket és válaszokat vár arra: miképpen tehetjük a várost még emberibbé, használhatóbbá és szerethetőbbé. Bárhan használj a sétalapot rajzolásra, ötletelésre is!

A Tér-foglalót családoknak, iskolai – elsősorban felső tagozatos – csoportoknak és minden Budapestet szerető embernek ajánljuk. A kiadvány apropóját az adta, hogy a Szabadság híd a főszereplője az idei Velencei Építészeti Biennále magyar pavilonjának. További információ: biennale2018.ludwigmuseum.hu A sétalap a Ludwig Múzeum – Kortárs Művészeti Múzeum és a Magyar Műszaki és Közlekedési Múzeum közös projektje.

Jelmagyarázat:

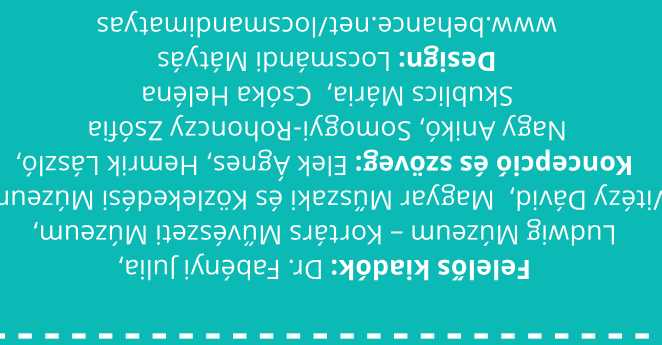
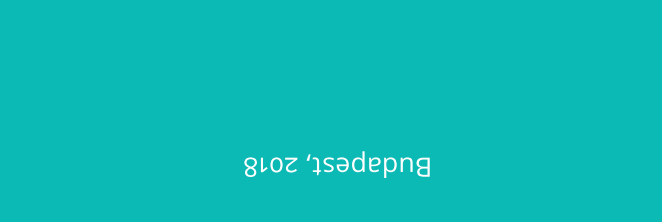
történelmi, műszaki és kultúrtörténeti információk – nem csak felnőtteknek

problémafelvetések: otthoni, iskolai továbbgondolásra, tervezésre inspiráló felvetések

A sétalap túlföldalán az adott helyszínen elvégezhető aktivitások, feladatok, játékok találhatók – nem csak gyerekeknek.

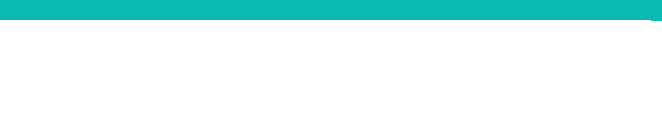
Hasznos lehet!

Sok helyszín, sok lehetőség vár rátok, nem muszáj egyszerre mindent végigjárni, végigcsinálni. Egyes területeken jelöltük, hogy milyen közlekedési eszközöket használhattok a kényelmesebb és gyorsabb utazáshoz. Jó, ha van nálatok ceruza és jegyzetfüzet. Hosszabb túrához nem árt, ha van nálatok víz és elemőzsia!

TÉR-FOGLALÓ

városfelfedező sétalap

Gellérthegy

Formáljátok meg a Szabadság-szobrot, majd végezzetek jobbra és balra is törzsdöntést! Ezzel már is megidéztek Szabó Eszter Ágnes Szabadság-szobor sziluett című alkotását is! (A Ludwig Múzeum honlapján megtalálhatjátok!) Doku-mentáljátok, majd töltsétek fel valamelyik közösségi oldalatok-ra! Taggeljétek be a múzeumokat, használjátok a következő hashtageket: #ludwigmuseum #szabihid #kozlekedesimuseum, #trnsprtmuseum #terfoglalo!

Gellért Gyógyfürdő

Fedezzétek fel a Gellért fürdő előcsarnokának szecessziós díszítéseit, érdekes mintáit! Ha van nálatok papír és ceruza, rajzoljátok le őket! Ha nincs, akkor emlékezetből próbáljátok az idén 100 éves hotel épületén kívül, akár a járdán talált tárgyakból (levelekből, kavicsokból, botokból) a szecessziós mintákat kirakni!

Szabadság híd - budai hídfő

Ha már repülés: a főváros és a Duna fővárosi szakasza sok madárnak ad otthont. Most éppen milyen madarakat figyelhettek meg a vízen és a levegőben? Írjatok listát, milyen madarakkal találkozhatok már Budapesten!

Műegyetem rakpart

Fedezzétek fel a Műegyetem Központi épületének bejáratát! Milyen eszközöket láttok az alakok kezében? Ha ma készülnének ezek a szobrok, a művész biztosan más tárgyakat adna a modellek kezébe? Pihenésként barkóbbázzatok! Próbáljátok eldöntendő kérdésekkel kitalálni a társatok által elgondolt tárgyat!

Goldmann György tér

Mozogjatok közösen a családdal, az osztállyal a szabadtéri edzőparkban, rendezetek sorversenyt!

Budai rakpart

A Duna parton sok-sok lehetőségek nyílik a szabadidőtök eltöltésére, így lehet regényeket, verseket is olvasni a parton. Elevenítsetek fel néhány folyó ihlette verssort, vagy írjatok közösen egy négy-sorost, amelynek minden sora a Dunára rímel!

- Jegyzetelj!
- Rajzolj!
- Fényképezz vagy videózz!

MMKM Műszaki Tanulmánytár

Nagyvásárcsarnok

Corvinus Egyetem

Bálna

Nehru part

Nehru part

Az egykori gabonataró-lók emlékére mozogja-tok egy kicsit: talicskáz-zatok, fussatok zsákban vagy törjétek sőt! Mindezt fotózzátok vagy videózzátok le és taggeljé-tek be a múzeumokat! Használ-játok a következő hashtageket: #ludwigmuseum #szabihid #trnsprtmuseum #terfoglalo #kozlekedesimuseum

Corvinus Egyetem és a Közraktárak

Az egyetem környeze-tében több elem is utal a vízre, a Dunára. Keres-sétek meg az egyetem előtti pihenőhelyeket, próbáljátok ki őket! A csoport méretétől függetlenül hozzatok létre egy hullámmozgást, ha megoldható dokumentáljátok! Használjátok a következő hashtageket: #ludwigmuseum #szabihid #trnsprtmuseum #terfoglalo #kozlekedesimuseum

Művészetek Palotája / Ludwig Múzeum / Zikkurat

Művészetek Palotája, Ludwig Múzeum, Zikkurat, Nemzeti Színház, VaLyó Kikötő, Rákóczi híd, rakpart. Táncoljátok, szá-valjátok, énekeljétek a Ludwig Múzeum előtt! Adjatok ízelítőt e környék kulturálisan, turisztika-ilag, építészetileg, urbaniszi-kailag, közösségileg is sokszínű helyszíneiből, épületeiből, intézményeiből! Nézz körbe és gyűjtsd össze a különböző funk-ciójú tereket! Mi történik épp? Fejlődik vagy pusztul a terület?

villamos
4-6, 2, 47-49

kerékpárút

BKK kikötő

VaLyó Kikötő

